Bolgár HIREK
A magyarországi bolgárok kétnyelvű havilapja
2009. október

Цена 150 форинта •• Ára: 150 Ft

Български вести

Вестник на българите в Унгария

В БРОЯ
четете

Празник в Халастелек и Дунахарасти

95 години ДБУ

БУЛФЕСТ

За историята на ДБУ

По някои въпроси за историческите корени на Българското градинарство в Унгария (3-а част)

С това започва въздигането на Лясковец като част от този район. Данъчните и други облекчения, с които се ползвали вакъфските земи дали възможност за стопанско въздигане на района. Към Лясковец започнали да се стичат селяни и от други населени места, в това число и албански изселници. Село Арбанаси също е било включено във вакъфа. Броят на заселниците растял и заобикалящите града земи, макар и да били обработвани много старателно, не можели да изхранват увеличилото се население. Това е времето, когато около 1700 и 1715 година лясковчани засилват своето посещение в Истанбул на работа в гръцките зеленчукови градини, а също така да се спазаряват и да търсят препитание като коняри, хлебари, косачи в султанските имения. Така Истанбул се превръща в най-големия български град на империята. Лясковчани се спазарявали като градинарски работници в зеленчуковите градини на гърците край Истанбул. Занаятът бил тежък, но обичащите земята и земеделския труд българи го обикнали. След известно време, когато посъбрали малко пари някои се опитали да отворят собствени зеленчукови градини. Тази инициатива срещнала ожесточената съпротива на гръцкия градинарски еснаф. Българите разбрали, че за тях няма място край Истанбул и обърнали поглед на запад. Тази част на Европа не е била неизвестна за тях, защото там живеели българите, преселили се от предишните противотурски въстания, с които подържали връзки българските търговци. В това отношение ги подпомогнал търновски търговец, който им казал, че в Румъния около Букурещ и Брашов няма зеленчукови градини. Те тръгнали на запад организирани в така наречени тайфи – семейни роднински групи, единомишленици градинари, които били свързани с родови връзки и добре познавали градинарската професия. Първата спирка на запад била в околностите на Букурещ и Брашов. През Средата на XIX век българите проникнали в Унгария. Така постепенно се оформя професията градинар-гурбетчия, която разпилява българските градинари по цяла Европа.

Лясковските градинари, "лясковските газди", както ги наричали тогава, забогатели и започнали да организират всеки своя самостоятелна градина и в нея събирали селяни от околните на Лясковец села като Мерданя, Церова-Кория, Поликраище, Драганово и др.

Според всепризнатия историк на българското гурбетчийско градинарство Цани Гинчев през 1835 год. около Белград е имало 10-12 български градини, а в цяла Сърбия около 90.

В същото време се придвижвали и на запад по територията на Австро-Унгария. Така с времето тези странстващи будни земеделци се явяват представители на нова българска професия – професията на българските градинари-гурбетчии.

Естествено процесът не се е развивал така бързо. Изминали са десетки години на странстване докато името на професията спечели уважение всред останалите българи и тя да стане толкова материално привлекателна, че да заслужава да се напусне дом, родно огнище в името на едно добро препитание.

В Унгария българските градинари са посрещнати благосклонно. Първите искри на недоверие бързо угасват и са заменени от голямото уважение към тези скромни хора, способни да изкарват три пъти повече приходи от парчето земя. В Книгата на Илия Гогев "Драганово" се посочват големите драгановски газди като Тодор Т. Киров, който тръгнал на градинарлък на 11 годишна възраст и усвоил всички тънкости на занаята, става един от най-добрите газди в Унгария. Прочути градинари от Драганово са били Йордан Мирчев и Марин К. Мутафов, а Антон Хр. Самсиев станал един от най-известните газди в Татабаня. В Пейч градината на драгановчанина Цани Хр. Гогев достигала 300 декара. В Кестхей Иван Н. Ненов наел земя от граф Фещетич, в която създал градина с уникален начин на поливане, на която обърнали внимание и научните кръгове на унгарската агротехническа наука. Българите от Драганово братя Никола и Илия Ненови работели като сътрудници на научноизследователския институт на проф. Йесенски.

В Будапеща Петър Хаджипетков (Петър Хаджипетков Баблаков) от Поликраище държи три градини:едната е в Зугло, наета от граф Фештетич със с 100 души работници, другата е в Кишпещ, също със 100 души съкооператори. Петър Хаджипетков е бил добре известен всред унгарското общество. Него унгарците са наричали "крал на унгарските българи". През 1885 година той дава на българската държава заем от 4,000,000 корони за водене на войната срещу Сърбия. Легендите за него разказват, че половината от къщите на улица Юлюи в Будапеща са били негова собственост Той е един от основателите на българската църковна община и участник в създаването на Дружеството на българите в Унгария. Същевременно като кмет в Поликрайще участвува през 1912 година в строежа на прогимназиалното училище "Св.св. Кирил и Методий". Друг градинар от Поликрайще в Кишпещ е Цаню Владов с 60 души съкооператори, Пеню Бобев от Поликраище прави гардинарлък в Обуда. В по-късните години като големи градинари, вече и на семейна основа се прочуват Петко Джонгов, Величко Каравасилев, Янко Владов, Шишман Гърдев, Тодор Владов и още много други от Поликраище.

На какво се дължат големите успехи на българските градинари? Преди всичко на новите методи в зеленчукопроизводството, които донасят в Унгария, на новото отношение към този вид земеделска дейност, на добрата организация и не на последно място на изключителното трудолюбие и пестеливост на българина.

Българите първи въвеждат в Унгария зеленчукопроизводство на големи поливни площи, този начин на обработка на земята те са пренесли с хиляди километри от своята далечна прародина Балхара, чрез ранно ястъчно отглеждане на разсадите, което им дава възможност да изкарат по -рано на пазара своята стока и да получават по-добри печалби. Те внасят в Унгария "водното колело", за черпене на водата от реки и потоци – така нареченото всред унгарците "българско колело" или" долап" по български, като чрез неговата употреба успяват да подсигурят необходимата вода за отглеждане на зеленчуците. Докато унгарците и швабите поливат растенията един път седмично, то българите поливат всеки ден с много добро познаване кой зеленчук колко вода иска В организираната обработка на градините прилагат принципа на разделяне на земята на лехи, фитари, чрез изграждане на поливни вади, на мъжки и женски кавали. Този вид разпределение на обработваемата земя е известен днес всред унгарците като клетъчна поливна обработка на земята. Учудващо било за унгарците изграждането на главната вада, на начина как с мотиката не притежаващите инженерно образование българи мамели водата и създавали необходимият наклон за нейното протичане до края на вадата. Разделянето на земята на фитари давало възможност за нейното пълноценно използване, като във фитарите засаждали едни до други различни зеленчуци, които при своето развитие не си пречели. Например около кавалите засети с моркови засаждали лук или целина. След пълното прибиране на един вид зеленчук веднага засаждали друг, което водело до непрекъснато използване на наторената земя. Това рационално използване на поставените под поливане площи увеличавало още повече ефективността от вложения градинарски труд. Борбата с болестните вредители по зеленчуците водели като изварявали един вид дървесна гъба и с така получения разтвор пръскали заболелите разсади и разсадените зеленчуци.

Първоначално българските градинари пристигали в Унгария организирани в т.н. "градинарски тайфи".

Как е ставало организирането на "градинарската тайфа"?

Градинарските "тайфи" не са откритие на градинарите-гурбетчии. Те са само нововъдение в градинарската професия на старата славянска традиция на семейната задруга. В българската история са известни организираните семейни групи-тайфи на жетварите от северна към южна България, организирането на овчарските групи на котленските българи за откарване на овчите стада в Добруджа, за които така добре е написал възрожденецът-писател Захари Стоянов. Градинарите само обновяват тази традиция, като прилагат нейните неписани обичайно-семейни правила в една нова, земеделска професия.

Обикновено спазаряването на градинарските работници е ставало през зимните месеци. Газдата, отначало обикновено лясковчанин, добре облечен, който води със себе си за примамка и нагиздената си и облечена по последната мода "бел епок" и "сецесион" съпруга – т.н. "лясковска кокона", Тръгва по селата да спазарява желаещите. Работата започва от селската кръчма, обикновено по коледните празници, с обилна почерпка от негова страна и разхвалване на големите печалби, които ще получат тези, които се спазарят да работят с него. След спазаряването се уточнява денят тръгването, като всички пътуват групом. Първоначално за превозно средство се избират параходите по Дунава, поради това че няма ограничения за носения багаж. Пътували са и с така наречената градинарска кола. Ето как описва набирането и пътуването на работниците за градината на дядо му потомъкът от градинарско семейство Димитър Сърнев от Поликраище.

Георги Иринков
бивш председател на ДБУ

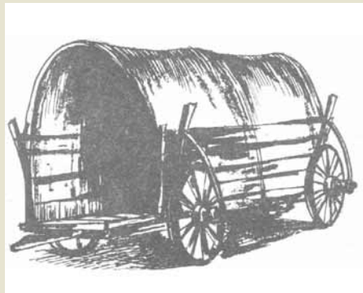

Българска градинарска каруца.

"Дядо ми беше добър градинар.Ние търсехме работници от Пиргово, Русенско. Петнадесет души имахме от тях. Обличаха се с дебели кожуси. Тогава зимите бяха много сурови. Тогава около Пиргово имаше каменна кариера и те там работеха, там вадеха бял камък за строежите. Там уж работеха, а нямаха пари за нищо. В Поликраище спаха в нас, тук на рогозките. Както и да е, посрещнахме ги. Тук имаше четири бута, тъй си висеха. Хората идваха от Пиргово. Тогава имаше градинарски съюз, и трябваше да се запишат в него и да си извадят карти. Изпратихме ги късно вечерта от гара Поликраище. Сутринта гледаме четиритте бута ги няма. А ги посрещахме тука цяла седмица, но бяхме далеч от мисълта, че са ги откраднали."

Заслужена награда

Председателят на Българското самоуправление в гр. Печ Йордан Бонев получи наградата на малцинствата по случай Деня на Печ. Наградата е учредена преди пет години и вече втори път се дава на българин – след като Димитър Атаназов я получи през 2004-та година.

Йордан Бонев е роден на 30 октомври 1946 в село Поликраище. В Унгария пристига като малко дете на 26 декември 1948 г. в отвъддунавското селце Оросло. По българска традиция семейството се занимава с градинарство. Скоро след това – през 1950, се премества в Печ.

Основното си образование започва в Българското училище в Будапеща. Дядо му, който играе важна роля за организирането на българската общност в Печ, година по-късно издейства българско училище да бъде открито и в Печ и той се премества да учи в града. Завършва техникум по охрана на труда и години наред работи по специалността си.

Дядо му и баща му изиграват решаваща роля при организирането на българското дружество в Печ. Тяхната традиция е продължена от Йордан Бонев, който е един от инициаторите за създаването на българското самоуправление в Печ. Най-напред, през 1994 г., е избран за електор и като такъв организира изборите за българско самоуправление в края на 1995 г.

Като председател на Българското самоуправление в Печ той полага усилия за съхраняването на идентичността на българите и за популяризирането на българската култура в гр. Печ. Представителни български състави редовно вземат участие на културните мероприятия, организирани в града. Неоценима е помощта му при организирането на поредицата от събития, свързани с обявяването на Печ за Европейска столица на културата през 2010 г. Една от важните културни прояви в началото на 2010 г. е гостуването на световноизвестната изложба на икони от побратимения български град Сливен, с която фактически се открива годината на Печ като европейска столица на културата.

Специално за читателите на Български вести Йордан Бонев сподели:

– Радвам се, защото хората приемат българите в гр. Печ. Свидетелство за това е, че за втори път вече българин получава наградата за малцинствата. Българите тук държат на българското си име. Още през 1930 г. основават дружество, в което обединяват усилията си. Българите са познати най-вече като градинари, които предлагат добра стока, и затова ни обикнаха в нашия град Печ.

Очевидно наградата не е само за старото добро име. С какви прояви може да се похвали Българското самоуправление през последните години?

От 1995 г., от образуването на Българското самоуправление в гр. Печ, ние участваме на всички мероприятия, които градът организира. От 15 до 25 септември и тази година се проведоха Дните на Печ, на които участвахме. Българската музика и фолклор много се харесват и ние се радваме, че можем да доставим радост на нашите съграждани.

Искам да спомена и участието ни в един голям проект, който ще се състои в началото на 2010 г. от 22 януари до 28 март. Както е известно гр. Печ и гр. Сливен са побратимени градове. В Сливен има много прочута колекция от български икони от 16-18 век. Тази сливенска изложба ще гостува на гр. Печ и именно тя ще бъде първото голямото събитие в годината, през която градът ще бъде европейска столица на културата. Ответната стъпка ще бъде пък гостуването на изложбата на Вазарели в Сливен.

Mi, Pécs Megyei Jogú Város
Önkormányzatának Közgyűlése

Bonev Jordán

részére a

Pécs Város
Kisebbségi Díja

kitüntetést adományoztuk
és
ennek tanúságául kiadtuk ezen aláírt
és Önkormányzatunk hiteles pecsétjével
megerősített okiratot.

kelt Pécsett,
a kétezerkilencedik év
szeptember havának első napján

Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzatának
Közgyűlése nevében:

Dr. Papp Judit
ügyvezető főjegyző

Dr. Pál Zsolt
polgármester

Megszolgált kitüntetés

Bonev Jordán, A Pécsi Bolgár Önkormányzat elnöke Pécs Napja alkalmából magas kitüntetést vehetett át – Pécs város Kisebbségi Díját kapta meg. A díjat öt évvel ezelőtt alapították, és másodízben tüntettek ki vele bolgár származású embert, 2004-ben Dimiter Atanazov kapta meg.

Bonev Jordan 1946. október 30-án született Polikraiste faluban. Magyarországra kis gyerekként érkezett 1948. december 26-án a dunántúli Oroszló faluba. Bolgár hagyományok szerint a családja kertészettel foglalkozott. 1950-ben települtek át Pécsre.

Általános iskolai tanulmányait a budapesti Bolgár Iskolában kezdte meg. A nagypapája, aki fontos szerepet játszott a pécsi bolgár közösség megszervezésében, egy évvel később kiharcolta, hogy Pécsett is legyen bolgár iskola, ahova az unokája is átkerült. Az általános iskola befejezése után Bonev Jordán munkavédelmi technikumban szerzett szakképesítést, és évekig dolgozott a szakmájában.

A nagyapja és az édesapja döntő szerepet játszott a pécsi bolgár egyesület megalapításában. Az ő hagyományaikat folytatja Bonev Jordán, aki a pécsi bolgár önkormányzat megalakításának

egyik fő kezdeményezője volt. 1994-ben először elektornak választották meg, és ebben a minőségében szervezte meg a bolgár kisebbségi önkormányzati választásokat 1995-ben.

A Pécsi Bolgár Kisebbségi Önkormányzat elnökeként a bolgárok identitástudatásának megőrzésén és a bolgár kultúra népszerűsítésén fáradozik. A városban szervezett rendezvényeken rendszeresen fellépnek bolgár táncegyüttesek. Nagyon nagy segítséget nyújt a Pécs 2010 Európa Kulturális Fővárosa rendezvénysorozat szervezésében. 2010 elején az egyik legfontosabb kulturális rendezvény az a bolgár ikonkiállítás lesz, amely Pécs testvérvárosából, Szlivenből érkezik, és tulajdonképpen ez lesz a rendezvénysorozat egyik nyitóeseménye.

A Bolgár Hírek olvasóinak a következőket mondta el Bonev Jordán:

Örülök, hogy az emberek elfogadják Pécsen a bolgárokat. Ezt az is bizonyítja, hogy már másodszor kap bolgár származású ember Kisebbségi Díjat. Az itteni bolgárok, akik túlnyomó részt kertészek és azok leszármazottai, őrzik az identitásukat. A pécsiek jó kertészeknek tartanak minket, akik mindig szép árut kínálnak, ezért is kedveltek meg bennünket.

Областен празник в Халастелек

За първи път малцинствата от областта Пеща организираха свой празник в Халастелек. Петте малцинствени самоуправления в областта Пеща – българско, немско, словашко, сръбско и ромско, организираха Ден на малцинствата. Празникът се проведе като част от тържествата, посветени на 1000 годишнината от областта Пеща. По покана на Пещенското областно българско самоуправление и на Българското самоуправление в Халастелек празникът се състоя в Халастелек на 26 септември т.г. Симеон Варга, председател на областното българско самоуправление заяви, че една от задачите на областното самоуправление е да обединява и координира дейността на местните самоуправления в областта Пеща. Желанието е, този есенен празник да се осъществява всяка година в различно селище от областта, където да се представят и местните българи.

Той започна с поднасяне на венци пред Българското колело – паметник на българските градинари, открит преди две години, който все повече се превръща в едно от културните места на българите в Унгария. Важното е, че жителите на града са го приели като свой, пазят го и го почитат – сподели председателят на Българското самоуправление в Халастелек Никола Кушев. Пред паметника поднесоха венци представители на български организации, както и на малцинствените организации в област Пеща.

Самият празник се състоя в спортния комплекс в Халастелек, където петте малцинства вече се готвеха за участието си, на което бе придаден и състезателен характер. Освен програмата, на оценка бяха подложени кулинарното участие на отделните малцинства, украсата на шатрата и др.

Българите се представиха със завладяващите изпълнения на танцов състав Янтра, който изигра два динамични танца. Журито оцени по достойнство е богатата българска трапеза, която съдържаше традиционни ястия: супа топчета, салата, печени чушки, кебапчета.

На тържеството бе отбелязана и 101 годишнина от обявяването на независимостта на България. Освен жителите на Халастелек и на околните селища, на празника бяха дошли и българи от различните краища на Унгария.

Megyei ünnep Halásztelken

A Pest Megyei Bolgár, Német, Szlovák, Szerb és Cigány Önkormányzat szeptember 26-án első ízben szervezte meg a Kisebbségek Napját Halásztelken, a Pest Megye fennállásának ezer éves évfordulója tiszteletére rendezett ünnepségsorozat részeként. Varga Szimeon, a Pest Megyei Bolgár Önkormányzat elnöke elmondta, hogy a megyei önkormányzat egyik legfontosabb feladata a megyében működő helyi kisebbségi önkormányzatok tevékenységének a koordinálása. A tervek szerint ez az őszi ünnepség minden évben a megye más és más településén kerül majd megrendezésre, és ezeken a rendezvényeken a bolgárok is részt vesznek majd.

Az idei ünnepség a két évvel ezelőtt felavatott Bolgárkerék emlékmű megkoszorúzásával kezdődött. Az emlékmű azóta a magyarországi bolgárok egyik kultikus helyévé vált, de Halásztelek lakói is sajátjukként fogadták el, óvják és tisztelik – mondta Kusev Nikola, a Halásztelki Bolgár Kisebbségi Önkormányzat elnöke. Az emlékműnél a magyarországi bolgár szervezetek képviselőin kívül a helyi intézmények és a Pest megyei kisebbségi szervezetek képviselői is elhelyezték a koszorúikat. A koszorúzás után a rendezvény a Sportcentrumban folytatódott, ahol az öt kisebbség már javában készülődött a nemes versengésre. A zsűrinek az előadott m soron kívül a csapatok által készített ételspecialitásokat és a sátrak díszítését is pontoznia kellett.

A bolgárok a Jantra Táncegyüttes kiválóan előadott, dinamikus táncaival mutatkoztak be, de a zsűri nagyra értékelte a gazdag menüsort is, amely gombóclevesből, salátából, sült paprikából és kebapcséből állt, így az összesített első helyet is a bolgárok szerezték meg.

Български ден в Дунахарасти

В Дунахарсти се състоя традиционният български ден, посветен на деня на Съединението (6 септември) и на Независимостта на България (22 септември). Хубавият слънчев ден на 27 септември събра много хора край Рибното езеро, където бе поканена и делегацията на побратименото селище Алтдорф б. Нюрнберг. В програмата взеха участие танцовите състави Мартеница, Янтра, Росица, Биляна от Карцаг, както и оркестър Право. Както и предишни години, Българското самоуправление в Дунахарасти с председател Петър Байчев посрещна гостите си с вкусни гозби и напитки.

Зорница в Музея на леярите

Традиционната среща на българите от II район тази година се състоя на 26 септември следобед в Музея на леярите. Музейната управа предостави с радост помещенията на музея за българския фолклорен следобед, на който присъстваха много хора. След приветствието на председателя на Българското самоуправление във II район Норберт Варо, фолклорна група Зорница представи своя програма, а след това бе прожектиран туристически филм за България. Мероприятието завърши в добро настроение с дегустация на българско вино и български ястия.

Bolgár nap Dunaharasztiban

Dunaharasztiban idén is megrendezésre került a hagyományos bolgár nap, amely Bulgária egyesítésének (szeptember 6.) és függetlenségének.(szeptember 22.) ünnepéhez kötődik. Szeptember 27-én, a szép, napsütéses időben nagy számban gyűltek össze a vendégek a Horgásztó mellett, ahova ez alkalommal Dunaharaszti testvérvárosának, Altdorf b. Nürnbergnek a delegációja is meghívást kapott. A műsorban fellépett a Martenica, a Jantra, a Roszica és a karcagi Biljana táncegyüttes, valamint a Pravo zenekar. A korábbi évekhez hasonlóan a Dunaharaszti Bolgár Önkormányzat, amelynek elnöke Bajcsev Péter, idén is finom ételekkel és italokkal vendégelte meg az egybegyűlteket.

Zornica az Öntödei Múzeumban

A II. kerületi bolgárok hagyományos találkozójára idén szeptember 26-án délután került sor az Öntödei Múzeumban. Az Öntödei Múzeum nagy örömmel biztosította a helyszínt a bolgár folklórdélutánnak, amelyre ez alkalommal is szép számban jöttek el az érdeklődők. Varró Norbertnek, a II. kerületi Bolgár Kisebbségi Önkormányzatnak a köszöntője után a Zornica Hagyományőrző Együttes adott műsort a megjelenteknek, aki ezt követően Bulgária nevezetességeiről láthattak filmvetítést. A folklórdélután bolgár ételkülönlegességek és bolgár bor kóstolójával egybekötött, jó hangulatú beszélgetéssel ért véget.

Български ден в Мерлин

Току-що излезлият сборник на съвременната българска драма на издателство Напкут бе представен на 8 октомври в театър Мерлин. Сборникът носи името на драмата на Христо Бойчев „Полковникът-птица", една от най-успешните български пиеси през последните години, която вече години наред се играе по европейските сцени. Драматургът Акош Немет, който познава лично някои от авторите на сборника и е поразен от добрия прием на българския театър на международна сцена, представи сборника, задавайки въпроса защо не обичаме българския театър в Унгария? Отговорът беше прост – защото не го познаваме. Навярно този сборник е призван да запълни празнотата, да запознае хората от гилдията и любителите с богатия свят на българската драма и да я изведе и на унгарска сцена.

След представянето се проведе разговор с издателя и преводача Дьорд Сонди, който сподели как е направен подборът на авторите и на произведенията в сборника. Той благодари на българските организации в Будапеща, които оказват подкрепа на издателството в неговата пионерска дейност в издаването на българска литература.

Във втората част на вечерта Малко театро представи своя спектакъл „Без граници", този път с участието на българскиа перкусиоинст Георги Ангелов, който успешно се включи в утвърденото вече дуо на Габриела Хаджикостова и Николай Иванов. Резултатът беше един незабравим

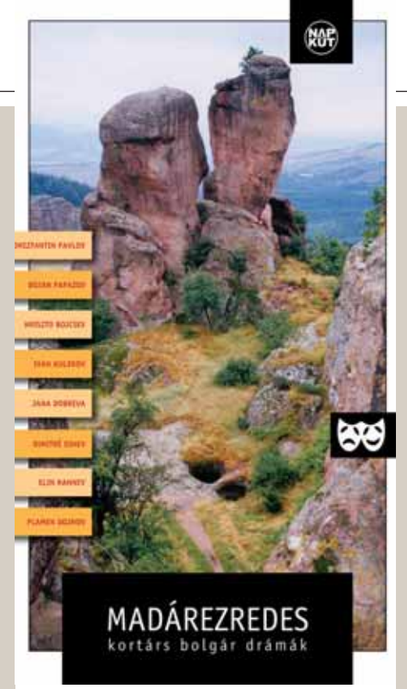

концерт, който събра много публика. Вечерта завърши с чаша българско вино, за да могат да бъдат споделени вълненията от концерта, да се завържат познанства и приятелста и да се затвърдят старите.

Есенни дни на българската култура – фестивално настроение в Сегед

За пети път, в продължение на пет дни, се състояха Дните на българската култура в Сегед. С радост и гордост можем да кажем, че от година на година поредицата от програми привлича все повече посетители, и получаваме много позитивни оценки както от зрителите, така и от участниците. Съставянето на програмата бе „общо дело" на Дружеството за проятелство с България и Сегедското българско самоуправление.

Дните започнаха на 5 октомври в Кафене Милениум с музикалната вечер на Емил Билярски, който разказа за живота си, за музикалната си кариера и сподели текстове на свои песни с публиката. Вечерта завърши с концерт на миниформацията на Фокателеп в състав Емил Билярски и Аннамари Олах.

На втория ден се представи постоянният гост на Есенния фестивал, оркестър Право, чийто концерт имаше голям успех и продължи с българска танцова къща. Балканската музика звуча близо 5 часа,

залата беше препълнена и 3 генерации танцуваха до забрава.

На 7-ми, благодарение на хубавото време, тази година никой не мръзна в Старата синагога. И все пак, многократно ме побиха тръпки по време на спектакъла на Малко театро. Габриела Хаджикостова и Николай Иванов омагьосаха зрителите в митичния свят на Керана Ангелова със съвършената хармония на текст и музика. Това бе преживяване, което човек рядко успява да получи от театралната сцена.

Най-успешната българска филмова коопродукция на всички времена имаха възможност да видят онези, които посетиха клубното кино в Гранд Кафе на четвъртия и петия Ден на българската култура. Прекрасният филм „Светът е голям и спасение дебне отвсякъде" бе прожектиран при пълна зала, а след прожекцията Жужана Пап разговаря с продуцента на филма Андраш Мухи. В разговора бе въвлечена и публиката и с това приятно и задушевно настроение завършиха V Дни на българската култура в Сегед.

Кристина Петров

Bolgár nap a Merlinben

Október 8-án került a Merlin Színházban került bemutatásra a Napkút Kiadó nemrég megjelent kötete, amely kortárs bolgár drámákat tartalmaz. A kötet címét Hriszto Bojcsev Madárezredes c. színműve adta, amelyet évek óta játszanak Európa több országába. Németh Ákos dramaturg, aki a kötet szerzői közül többeket személyesen is ismer, mutatta be a kötetet, feltéve azt a kérdést, hogy miért nem szeretjük a bolgár színházat Magyarországon. A válasz egyszer volt – mert nem ismerjük. Ennek a kötetnek a szerepe valószínűleg az, hogy betöltse ezt az rt, hogy megismertesse a szakmabelieket és az érdeklődőket a bolgár dráma gazdag világával és segítse ezen színművek magyar színpadra állítását.

A könyvbemutató után beszélgetés hangzott el Szondi Györggyel, a kötet kiadójával és fordítójával, aki elmesélte, hogy válogatta ki a szerzőket és a műveket. Megköszönte a budapesti bolgár szervezeteknek, hogy támogatást nyújtanak a kiadónak a bolgár irodalom megjelentetéséhez.

Az est második részében a Malko Teatro mutatta be Határok nélkül című előadását, amelyben ezúttal a perkuszsziós hangszereken játszó Georgi Angelov is szerepelt, aki sikeresen kapcsolódott be Hadzsikosztova Gabriella és Nikolaj Ivanov kett sébe. Az eredmény egy felejthetetlen koncert volt, amelyre nagy számú közönség gyűlt össze. Az est végén az egybegyűltek egy pohár bolgár bor mellett ismerkedtek egymással és beszélték meg élményeiket.

Őszi Bolgár Kulturális Napok – Fesztiválhangu

Ötödik alkalommal, öt napon át zajlott a Szegedi Bolgár Kulturális Napok, nagy örömmel és büszkén mondhatjuk, hogy évről évre egyre több érdeklődő látogatja a programsorozatot, és sok-sok pozitív visszajelzést kapunk résztvevőktől, közönségtől egyaránt. A program összeállítása, és az előkészületek idén is a Bolgár Baráti Társaság, és a Szegedi Bolgár Kisebbségi Önkormányzat „közös műhelyében" zajlottak.

Október 5-én a Millenniumi Kávéházban Biljarszki Emil zenés estjével indult a fesztivál, aki mesélt életéről, zenei pályafutásáról, és megosztotta dalszövegeit a közönséggel. Az estet koncert zárta: a Fókatelep zenekar kéttagú formációja a Kisfóka, azaz Biljarszki Emil és Oláh Annamari zenélt nekünk.

A második napon az Őszi Fesztivál egyik állandó vendége, a Pravo zenekar adott nagy sikerű koncertet, ami bolgár táncházzal folytatódott. A közel 5 órán át szóló balkáni muzsika hatására csordultig megtelt a terem, önfeledten táncolt együtt 3 generáció.

7-én a nyárias időnek köszönhetően a Régi Zsinagógában idén végre senki sem fázott, többször mégis borzongás futott végig rajtam a Malko Teatro előadásán. Hadzsikosztova Gabriella és Nikolaj Ivanov a szöveg és a zene tökéletes összhangjával varázsolta a nézőt Kerana Angelova mitikus világába, ahol olyan élményben lehetett részünk, melyet csak nagyon ritkán él át az ember színházban.

Minden idők legsikeresebb bolgár koprodukciós filmjét láthatták azok, akik eljöttek a Grand Café művész moziba, a Bolgár Napok negyedik és ötödik napján. *A világ nagy és a megváltás a sarkon ólálkodik* című filmet telt ház nézte végig, vetítés után pedig a film magyar producerével, Muhi Andrással beszélgetett Papp Zsuzsanna, a közönséget is bevonva.

Petrov Krisztina

Десетте божи заповеди

Искаме ли да обичаме истински ближните си, първо трябва да се научим на истинска любов към Бога, за която любов ни говорят десетте Божии заповеди, които Бог е дал на Моисей, за да бъдат известени на богоизбрания еврейския народ.

Веднаж те са втъкани генетически от Твореца в скрижалите на сърцата ни, а после изсечени върху каменните плочи като нагледен, универсален кодекс и закон, лежащ за вечни времена в основата на нравствеността на човечеството. Всеки един от нас има съвест, т.е. вътрешен нравствен закон – Божият глас в човека, който извисява човешката душа над животните, и ни прави единствено способни - да различаваме доброто от злото. Необятна космическа тайна е съвестта в човешката душа! Не е ли тя една независима сила, която ни води през житейските лабиринти, която ни управлява, изобличава и съди! За стореното добро ни награждава с душевен мир, а за злото ни хвърля в кратер изригващ унизяващи, мъчителни угризения, които раждат недоволството от себе си, което ни води към разкаяние и изкупление.

Десетте Божии заповеди съдържат основните начала на вярата и нравствеността за всички времена и народи. Господ Иисус Христос, макар че възвести Своя новозаветен евангелски закон, който е по-възвишен и по-съвършен от Моисеевия, не отмени десетте Божии заповеди, а ги утвърди, като разкри недвусмислено, необикновено дълбокият им и общозадължителен смисъл, казвайки за Себе Си: "Не мислете, че съм дошъл да наруша закона на пророците: не да наруша съм дошъл, а да изпълня".

На въпроса: "Какво добро да сторя, за да имам живот вечен?, Той задължаваше питащия - да следва пътя на 10-те Божии заповеди, както и всесъвършения, новозаветен нравствен закон на благодатта, който е сила Божия за спасение на всеки вярващ.

Десетте Божии заповеди са разделени на две половини. Първите четири разкриват нашите задължения към Бога, а останалите шест – нашите задължения към ближните ни.

Задължения към Бога:

1. Аз съм Господ, Бог твой,да нямаш други богове освен Мене.
2. Не си прави кумир и никакво изображение на онова, което е на небето, на земята или във водата; не им се кланяй и не им служи.
3. Не изговаряй напразно името на Господа, твоя Бог.
4. Помни неделята, за да я светиш; шест дни работи, а седмия е ден на Господа, твоя Бог.

Задължения към ближните:

5. Почитай баща си и майка си, за да живееш дълго на земята.
6. Не убивай.
7. Не прелюбодействай.
8. Не кради.
9. Не лъжесвидетелствай против ближния.
10. Не пожелавай нищо, което е на ближния ти.

Тези Божии заповеди потвърждават казаното по-късно от Иисус Христос, че целия закон се съдържа именно в тези две заповеди: обичай Бога и ближния си!

Дано Бог ни помогне, четейки тези редове, да записваме поуките в сърцата си и да претворим в живота Божията воля, за да привлечем върху себе си Божията милост в съдния ден. АМИН.

Как да се държим в православния храм?

Изключете звука на мобилните си телефони, преди да пристъпите към вратата на храма. Признак на изключително ниска култура и липса на възпитание показват всички хора, чиито весели мелодийки озвучават православния храм, докато другите се молят.

Влизането в православния храм се извършва, след като мъжете свалят шапките от главите си (включително и малките момченца, за което родителите носят отговорността), а жените покрият главата си (ако носят шапка или ако не – просто да наметнат шалче върху косата си). В днешни дни това изискване рядко се спазва от жените, но няма нищо срамно в носенето на едно тънко шалче, което можеш лесно да развържеш от врата си и да го поставиш върху косата си, докато не излезеш от храма.

При влизането си в храма, до самата врата кръстеният християнин е длъжен да направи кръстен знак (прекръстване) с лек поклон. Ако сте с ръкавици, задължително трябва да ги свалите преди това (това важи както за мъжете, така и за жените)! Прекръстването по православен начин става с дясната ръка, като палец, показалец и среден пръст се допрат в едно, а безименният и кутрето плътно се свият към дланта; свитите по този начин пръсти се допират последователно до челото, до долната част на гърдите (диафрагмата), след това до дясното рамо и най-накрая – до лявото рамо (кръстенето от лявото рамо към дясното, е католическият начин за правене на кръстният знак и освен ако не изповядвате католическото вероизповедание, не правете този знак в православен храм). Християнинът е длъжен да се прекръсти и на излизане от храма.

Редно е при влизането в храма, да се ориентираме първо към мястото за продажба на свещи. Не купувайте свещи извън храма. Парите дадени за свещта са нашата безкръвна жертва Богу, а не паричен откуп за нашите грехове. Няма писани правила колко на брой свещи е редно да се купуват! Преценете сами, като изброите предварително за чие здраве и за коя своя просба искате да запалите свещ (за живи люде) и за душите на колко починали люде искате да помолите Бог (за покойници). Няма писани правила и за това колко големи трябва да са свещите! По-скъпата и по-голяма свещ не ви носи автоматично по-голяма милост от Бога, нито ще ви представи по-добре в очите на околните. Паричната стойност на свещта няма значение, важна е сърдечната нагласа, с която я палите. Важно е също да знаете, че не е необходимо свещта, която сте запалили да изгори напълно, за да чуе Бог молитвата ви! Затова няма смисъл да мърморите срещу клисарите, които гасят свещите по свещниците понякога още преди да са изгорели до половината. Това не е платено време за Божието внимание.

След като си купите свещи (по възможно най-тихия начин – църковните служители зад гишето не са глухи, а и околните не бива да смущавате), се насочете към свещниците за да ги запалите. Ако посещавате храма в обикновен ден, можете да се разхождате до всички свещници и да палите свещите си където пожелаете. Ако обаче сте влезли в храма и дори да не знаете, че има празник видите, че тече църковна служба – моля, не се считайте длъжни да прекосите целия храм, за да ви видят всички, че сте влезли, както и да запалите свещите си непременно на най-предните свещници – поставени пред самия иконостас. Желателно е да се възползвате от най-близките до входа свещници, като задължително първо запалите свещите за живите люде и за просбите си, а едва след това - потърсете ниските свещници или сандъчета с пясък, където поставете свещите, с които молите упокой на душите на почитаните си близки.

Освен паленето на свещи, в храма е редно да почетете поставените за целта икони. Икони има на много места в православните храмове – поставени са върху иконостаса: Първо – не целувайте иконите по лицата на изписаните Господ Иисус Христос, Св. Богородица, на Архангелите или на различни светии. Целувайте нозете или ръцете на изписания върху иконата свети образ, ако държи в ръцете си св. Евангелие може да целунете и него. Второ – не целувайте иконите с начервени устни, ужасно невъзпитано и грозно е да оставите цветни следи върху светите ликове, а освен това рушите боята на иконата (съобразявайте се с това и когато целувате ръка на свещеник). Ако в храма тече служба, не се разхождайте като по алея! Не притеснявайте околните и не нарушавайте тишината. Това важи и за жените с обувки на висок ток!!! Няма по-грозен звук освен този на мобилен телефон, от звука на тропащи, чаткащи или провлачващи се дамски обувки! Не сте на модно ревю, така че съобразявайте походката си и силата на стъпките си.

И последно по ред, но не и по важност – мъжете застават в дясната част на храма, а жените в лявата част. Дори да посещавате храма семейно, няма нищо страшно в това съпругът със сина ви да застанат в дясната част, а вие с дъщеря си – в лявата. А и някак си не е красива гледката на млад левент между сгърбените фигури на коленичилите възрастни жени в ляво, както и обратното – жена в предимно мъжко обкръжение в дясно. В централната част на храма не е добре да заставате – ще пречите на богослужението.

Трябва да знаете, че пред храма и в него е изключително неприемливо и излагащо, ако:

Пушите цигари;

Ядете някаква храна или пиете напитки (особено алкохолни!);

Стоите с ръце в джобовете;

Водите със себе си животни (дори и най-миниатюрните)!;

Заставате с гръб към олтара;

Смеете се и говорите на висок глас;

Разхождате се из храма, поздравявате с ръкостискане свои познати и спирате да поговорите с тях (предполага се, че всеки е дошъл в молитвен дом, а не на другарска среща);

Разнасяте запалени свещи в ръка.

С грижа за българите по света

През месец май българското Министерство на образованието, науката и младежта обяви своята програма за подпомагане на дейността на българските училища зад граница, чиято цел е да улесни тяхната дейност. В рамките на конкурса бяха финансирани и извънкласни дейности като детския танцов състав и театралното ателие.

Българското училище за роден език участва успешно в програмата и подаде своята заявка. Въпреки известно забавяне на финансирането поради избориге в България, още през месец септември в Будапеща пристигна богат набор от учебници, учебни тетрадки и учебни помагала, които не само улесняват, но и правят по-интересна и по-ефективна работата в училището.

С получените по програмата средства ще бъдат закупени и нови носии за детския състав на Янтра, ще бъде подпомогната подготовката на най-новите продукции на детския танцов състав и на театралното ателие на Малко театро с участието на възпитаниците на трупата.

1% за Про скола булгарика

Фондация Про скола булгарика благодари на всички, които заделят по 1% от своя данък, за да подкрепят българското учебно дело и програмите за деца в Унгария. Получените 610 231 форинта за 2007 г. бяха изразходвани за организиране на тържеството по случай 5 г. от основаването на Българското училище за роден език, за екскурзия на учениците и за подпомагане на учебната дейност.

Бъдете и занапред наши дарители!

Данъчен номер на Фондацията: 18066184-1-42

Светла Кьосева
председател на фондацията

За нашите деца – най-доброто

Българската детска градина и тази есен започна годината с нови подобрения на базата. Увеличената група – вече 18 деца – разполага с още едно ново помещение. Еспешно се уреди и проточилият се спор за двора. Както е известно, една част от двора на сградата на улица Байза е собственост на съседна кооперация. Години наред собствениците увеличаваха наема всяка година, но през последните години директорът на училището, Емилия Атанасова успя да го намали. След преговори със собствениците, Българското републиканско самоуправление и детската градина вече сключиха договор, с това е осигурен терена за игра на децата в двора на сградата. Нещо повече – след спечелен конкурс, в най-скоро време (навярно до излизането на вестника от печат) ще бъде монтирана и вече поръчаната детска площадка, която отговаря на съвременните изисквания за безопасност и създава истински условия за игра. Увеличеният брой на децата доведе и до увеличаване на персонала – две детски учителки и две лелки се грижат ежедневно за децата. Всички служители в детската градина имат необходимата квалификация и владеят български език, а повечето са двуезични. На новите деца бяха осигурени всички условия за безболезнено свикване с детската градина. В продължение на една седмица родителите можеха да останат с тях по време на занятията. Затова децата са спокойни и оттогава приемат посещението си като естествено, без страх и напрежение. Усилията на възпитателите е да сътрудничат максимално с родителите за създаване на най-добра среда за успешното овладяване и на двата езика. За целта бе организирано посещение в Зоологическата градина, на която присъстваха и родителите. Запланувано е вече и посещението в куклен театър. А като част от есенните занимания е включено и варенето на конфитюр.

1% a Pro Schola Bulgaricának

A Pro Schola Bulgarica Alapítvány köszöni mindenkinek, aki felajánlotta adója 1%-át a bolgár oktatásra és a magyarországi bolgár gyerekek programjaira. A 2007-ben kapott 610 231 forintot a Bolgár Nyelvoktató Kisebbségi Iskola megalapításának 5. évfordulója tiszteletére rendezett ünnepségre, a diákok kirándulásárára és az oktatás finanszírozására fordítottuk.

Kérjük, támogassák a jövőben is az Alapítványt! Adószám: 18066184-1-42.

Kjoszeva Szvetla, az Alapítvány elnöke

Gondoskodás a határon túli bolgárokról

Május hónapban a bolgár Oktatási Minisztérium meghirdette a határon túli iskolák támogatására vonatkozó programját, amelynek célja, hogy segítse ezeknek az iskoláknak a tevékenységét. A pályázat keretein belül olyan szabadid s tevékenységek megszervezésére is lehetett támogatást igényelni, mint például a tánctanítás vagy a színházi műhely.

A Bolgár Nyelvoktató Kisebbségi Iskola pályázata pozitív elbírálásban részesült. A bulgáriai választások miatti átmeneti finanszírozási nehézségek ellenére már szeptember elejére megérkeztek Budapestre azok a tankönyvek, munkafüzetek és oktatási segédanyagok, amelyeket a pályázaton nyert pénzb l vettünk. Ezek nemcsak hatékonyabbá, de érdekesebbé is teszik az iskolában folyó munkát.

A pályázati pénzb l a Roszica Gyermek Táncegyüttes új népviseletet szerezhet be, és a táncegyüttes, valamint a Malko Teatro gyerekcsoportja új produkcióihoz is támogatást kap.

A gyerekeinknek – a legjobbat

A bolgár óvoda ezen az szön is új helyiséggel gyarapodott. A megnövekedett létszámú csoport – már 18 gyerek – új hálószobát kapott. Sikeresen megoldódott az udvar helyzete is. Amint ismeretes, a Bajza utcai épület udvarának egy része a szomszéd ház tulajdona. Az elmúlt évek során a tulajdonosok folyamatosan emelték a bérleti díjat, amit az iskola jelenlegi igazgatójának, Emiliya Atanasovának sikerült a közelmúltban mérsékelnie. A Bolgár Országos Önkormányzatnak a tárgyalásokat követ en sikerült megkötnie a szerződést az óvodára, ami azt jelenti, hogy a gyerekeknek lesz hol játékteret kialakítani az udvaron. Sőt a Miniszterelnöki Hivatalhoz beadott pályázat eredményeképp a közeljövőben kialakításra is kerül a játszótér, amely megfelel az EU-s el írásoknak és a gyerekeknek alkalmas teret biztosít a játékra.

A gyereklétszám emelkedése a személyzet létszámának emelkedését vonta maga után, jelenleg két óvónő és két dadus foglalkozik a gyerekekkel. Az óvodai dolgozók mindegyikének megvan a szükséges képesítése, és beszéli a bolgár nyelvet. Az újonnan beíratott gyerekek beszoktatásához is adottak voltak a feltételek. Egy hétig az anyukák ott maradhattak velük a foglalkozások alatt. A pedagógusok arra törekszenek, hogy minél jobban együttműködjenek a szülőkkel annak érdekében, hogy a gyerekek számára a legjobb viszonyokat alakítsák ki a két nyelv elsajátítására. Ősszel a gyerekek már jártak az Állatkertben, ahová a szülők is elkísérhették őkett. Az őszi tervek között szerepel egy bábszínházi látogatás, valamint almalekvárfőzés is.

От Швеция, Италия и САЩ най-често осиновяват българчета

В Швеция, Италия и САЩ има най-много осиновени българчета, съобщи правосъдният зам.-министър Даниела Машева след първото заседание на новия съвет за международни осиновявания.
От началото на 2008 г. до 31 юли 2009 в съвета са направени 561 предложения за осиновяване на 625 деца. Дадените съгласия са 279 за 303 деца. Останалите молби ще бъдат разгледани тепърва. През 2007 г. е позволено осиновяване на едва 95 деца.

Българинът сви пазаруването само до най-необходимото

Заради кризата българите отлагат покупките на всякакви дълготрайни стоки и наблягат само на стоките от първа необходимост. Това личи от данните на статистиката за август, които показват, че започналият още през май спад на приходите от продажби на мебели, компютри и коли продължава да се задълбочава. През август понижението вече е между 20 и 40% в сравнение с година по-рано. Леко повишение се отчита единствено при търговията с храни и напитки.
Например 20% е спадът при продажбите на мебели и други стоки за бита. Търговията с компютри също страда от кризата. Най-сериозен е сривът при продажбите на автомобили и мотори - с цели 49.2% спрямо година по-рано.
Най-незначителен е спадът при търговията с лекарства и медицински стоки. Там понижението спрямо август миналата година е едва 1.9%.
При бързооборотните стоки от ежедневието дори се отчита ръст. Очевидно въпреки кризата българите не ограничават разходите си за храни, напитки и цигари, защото продажбите на тези стоки бележат ръст от 2.5% през август 2009 г. в сравнение с август 2008 г. Като цяло обаче приходите от всички продажби спадат с 19.1% на годишна база.

Прагът на бедност остава 194 лв.

Прагът на бедност за догодина няма да се увеличава и ще остане 194 лв. месечно, е позицията на Министерството на финансите. Очакваше се за 2010 г. той да скочи на 211 лв.
Прагът на бедност беше въведен преди 4 г. и се очакваше с него да се обвържат минималната заплата, минималната пенсия и социалните плащания. И досега обаче той остава само статистическа единица. Определя се от МС и би трябвало да е процент от средните доходи на домакинствата.

Газифицираните във Велико Търново се увеличават с 30%

30% ръст бележи битовата газификация във Велико Търново, съобщиха от "Овергаз". Броят на домакинствата, отоплявани със синьото гориво, е нараснал с 288 за една година и достигна 1260. До края на годината се очаква още 200 нови битови потребители да предпочетат синьото гориво за отопление и готвене в домовете си.
В момента клиентите на "Овергаз Север" плащат 7.7 стотинки за киловатчас енергия, произведен с природния газ. Същото количество енергия, произведено с мазут, струва 9.4 стотинки, с ток - 14.8 стотинки, а с нафта - 18.9 стотинки. Газифицираните домакинства в старата столица ще спестят този отоплителен сезон около 2.7 млн. лв. от разходите си за енергия.

Българинът тегли кредити, за да оцелее

Все повече българи са принудени да теглят кредити, за да покриват или други кредити, или неплатени сметки и други задължения. При това основната част от заемите са взети за покриване на разходи от първа необходимост, и то от хора, които имат относително ниски доходи. Това показват данни от представително изследване на пълнолетното население, направено от Института по социология към БАН през юни тази година.
При преобладаващата част от домакинствата - 59.1%, вземането на кредит е довело до влошаване на общото им финансово състояние. 31% от изследваните преценяват, че усвояването на кредита изобщо не е довело до подобряване на финансовия статус на семейството. Причината за това социолозите виждат във факта, че твърде много хора - 90% от изследваните получатели на кредити, са с доходи до 1000 лв. месечно на домакинство и те ползват парите за нужди от първа необходимост. Такива са например ремонтът на остарялата жилищна инфраструктура, осигуряването на лекарства или на лечение, на образователни нужди и на комунално-битови услуги.
Доста от ползвателите на кредити имат и по-ниски доходи. 14.9% например са теглили кредит, при положение че имат 300 лв. средномесечен доход на домакинство, а 31.3% - до 600 лв. Най-често се използва потребителският кредит - 80.5%, следват кредитната карта - 19.7%, ипотечният кредит - 12.3%, лизингът - 15%. Преобладават задълженията в левове.

По-евтини цигари от 3.60 лв. няма да има

Кабинетът реши да стовари най-високата данъчна тежест върху най-евтините марки цигари. За пръв път България ще въведе минимален общ акциз върху папиросите, което означава, че на пазара няма да има цигари под 3.60 лв. "Догодина акцизът върху папиросите ще се вдигне извънредно, над предвиденото по график с ЕС, т. е. до 76 евро на 1000 къса", заяви финансовият министър Симеон Дянков. Ако парламентът приеме предложението на Дянков, цената на кутия цигари ще скочи с 1-1.20 лв.
Най-евтините цигари на пазара в момента са по 2 лв. и с повишението трябваше да поскъпнат до около 3.20 лв. С въвеждането на минималния общ акциз обаче цената им ще скочи до поне 3.60 лв., пресметнаха експерти. Причината е, че само акцизът за кутия ще е 2.74 лв., а отделно себестойността на цигарите е поне 0.30 лв. В сметката трябва да се включат и 0.60 лв. ДДС.

Българинът станал по-голям оптимист

Оптимизмът на българина за развитието на страната се е повишил през последните два месеца, показва социологическо проучване на "Галъп". Около 48% от хората имат позитивни очаквания, че икономическата ситуация ще се подобри или поне няма да се влоши.
След парламентарните избори на 5 юли се забелязва вдигане на общия оптимизъм по отношение на това накъде върви страната", обясни Марчела Абрашева от "Галъп". Според нея българите имали усещането, че нещата се движат по-бързо и се решават бързо, поради което одобрението за новите управляващи расте.

Svédországban, Olaszországban és az USÁ-ban fogadnak örökbe a leggyakrabban bolgár gyerekeket

Svédországban, Olaszországban és az USÁ-ban van a legtöbb örökbe fogadott bolgár gyerek, közölte az újonnan megalakult nemzetközi örökbefogadások tanácsa. 2008 elejét l 2009. július 31-ig 561 ajánlat érkezett 625 gyerek örökbefogadására. 279 engedélyt adtak ki 303 gyerekre. A többi kérelmet pedig a közeljövőben fogják elbírálni. 2007-ben csak 95 gyerek örökbefogadására adtak ki engedélyt.

A bolgárok csak a legszükségesebbeket vásárolják

A válság miatt a bolgárok csak a legszükségesebb termékeket vásárolják, mutatja ki a az augusztusi statisztika. A bútorok, számítógépek és autók eladásának májusban elkezdődött hanyatlása egyre jobban mélyül. Augusztusban 20-40%-os visszaesést regisztráltak a tavalyi év ugyenezen időszakához képest. Enyhe emelkedést csak az élelmiszerek, az italok és a cigaretta forgalma mutat.

A szegénységi küszöb 194 leva marad

A szegénységi küszöb jövőre ne emelkedjen, maradjon havi 194 leva, ezt akarja a Pénzügyminisztérium. Az előzetes tervek szerint 211 levára emelkedett volna 2010-ben.
A szegénységi küszöböt 4 évvel ezelőtt vezették be azzal a reménnyel, hogy ahhoz lesz kötve majd a minimálbér, a minimálnyugdíj és a segélyek, azonban a mai napig csak statisztikai szám maradt. A Pénzügyminisztérium állapítja meg, és az egy háztartásra jutó átlagjövedelem százalékának kellene lennie.

Veliko Tirnovóban 30%-kal n tt a vezetékes gáz aránya

30%-os növekedést mutat a vezetékes gáz kiépítettségének aránya Veliko Tirnovóban, közölték az Overgaztól. A gázzal fűt háztartások száma egy év alatt 288-cal nőtt, és ma már 1260 lakásba van bevezetve. Az év végéig újabb 200 háztartásba vezetik be a gázt. Jelen pillanatban a földgázból el állított energia kilowattja 7,7 sztotinkába kerül. Ugyanennyi energia ???-ból el állítva 9,4 sztotinka, áramból 14,8 sztotinka, k olajból pedig 18,9 sztotinka. A földgázt használó háztartások az egykori fővárosban ebben a fűtési szezonban 2,7 millió levát fognak megtakarítani.

A bolgárok hitelt veszznek fel a túléléshez

Egyre több ember kényszerül hitelt felvenni ahhoz, hogy korábbi hiteleit törleszteni tudja vagy ki tudja fizetni az egyéb adósságait. A kölcsönök legnagyobb részét a legszükségesebb kiadások fedezésére veszik fel általában olyanok, akiknek viszonylag alacsony a jövedelmük. A háztartások 59,1%-ánál a hitelfelvétel az általános anyagi helyzetük romlását okozta. A felmérésben részt vev k 31%-a úgy véli, hogy a hitel felvétele nem javított a család anyagi helyzetén. A szociológusok szerint ennek az az oka, hogy a kölcsönt igényl k 99%-ának a havi jövedelme kevesebb, mint 1000 leva, és a pénzt az elsődleges szükségleteik fedezésére fordítják. Ilyen például a lakásfelújítás, a gyógyszervásárlás vagy a gyógykezelés, a tanulás és a közüzemi díjak fedezése. A hitelek 80,5%-a fogyasztói hitel, 19,7%-a hitelkártyáról felvett hitel, 12,3%-a jelzáloghitel, 15%-a pedig lízing. A hitelek nagyobb részét levában veszik fel.

Драги ми Смехурко,

Съседът Захари отколе се слави с прочуто магаре. В количка го впряга и всеки го знае. То кога желае, тича без тояга. Но когато каже: "Не искам да ходя", и с бой да го смажеш, няма да помръдне.
Ний с това магаре сме познати стари.
Веднъж баба рече:
- Гроздобер е вече. Грозде ми се хапва. Я иди поискай сивото магаре на чичо Захари. Впрегни го в колата, та иди за грозде отвъд във лозята!
Както баба каза, така аз направих. Подкарах колата. Отде ме съзряха мойте патиланци. Бързо долетяха. Лудо закрещяха:
- Бате Патилане, ах, какво направи! На лозе отиваш, а пък нас забрави! Такова другарство колко пари чини! Спри! Стой! Чакай! Чакай! В колата качи ни!
Спрях да се покачат. А те полудяха - викат, пеят, скачат! Подкарах колата. Ала при чешмата трите патиланки Дана, Гана, Мика магарето спряха, ръце махат, викат:
- Стойте, стойте, спрете! По-скоро в колата и нас покачете!
Аз и тях покачих. А и после още трябваше да спирам - все нови юнаци при нас да прибирам.
От това колата се попретовари, та тежичко стана на нашто магаре. Ушите му бяха цели изпотени. И то спря край пътя да си поотдъхне и да хапне малко бодили зелени.
Но малката Мика тука глупост стори. Шибна го с камшика. И работа страшна на всички отвори.
Дългоушко сякаш това само чака. Прикова в земята двата предни крака и не мръдна вече. Ни напред отива, ни назад се връща. Вик и бой, и крясък! Нищо не помогна. На молба обръщам. И туй го не трогна.
Свечери се вече. Тогаз се изстъпи един патиланец и така отсече:
- Щом не ще да тегли, ние ще го возим! По-скоро в колата! Дявол да го вземе!
И свикахме ние помагачи здрави, па го настанихме със мъки големи. Впрегнахме се всички. Напънахме дружно - вкъщи да го върнем. Заскърца колата. А наш Дългоушко изправи главата, че като отвори онова гърлище: "Аха-ъха-а-ъха-а! Излезте ме вижте!" Докато погледнем, пътят се заприщи. Наизлезе вънка мало и голямо. И всеки се чуди, и всеки се мае - тази колесница сред пътя каква е!
Така ни посрещна баба Цоцолана. Отдалеч завика, косите си хвана... Не искам да пиша какво после стана.
Здрав бъди, Смехурко! Поздрав най-сърдечен!

Твой приятел вечен:
Весел Патиланчо

Съедини точките, за да видиш кой се крие тук

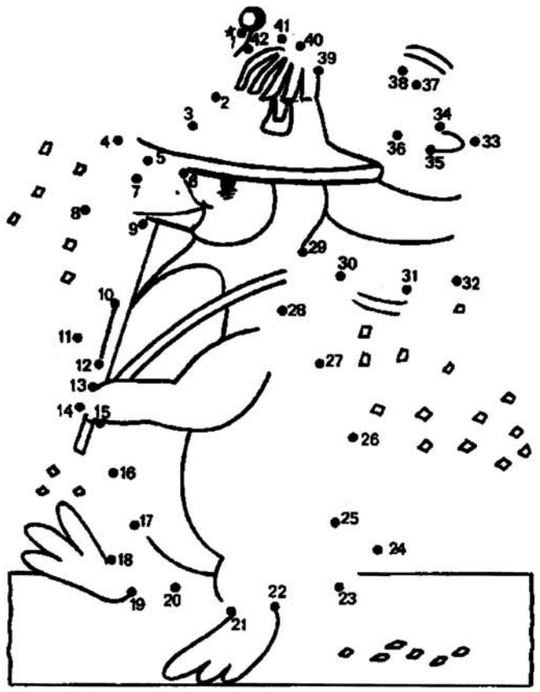

Гроздето

От началото на XIX век лечението с грозде и гроздов сок е известно като ампелотерапия. Благодарение на достъпността му и широкото му разпространение, гроздето от древността е използвано като храна, лекарство, лек за отмора и забавление. Широкият му спектър на действие го прави най-популярното лекарство в народната медицина.
Съвременните изследвания са доказали това. Установено е, че в гроздето се съдържат много органични киселини като ябълкова, винена, лимонена, кехлибарена и фосфорна, които са полезни за стимулирането на обмяната на веществата.
Затова консумацията на грозде и прясно изцеден гроздов сок се препоръчва при безапетитие, при стомашно-чревни възпаления, чернодробни и жлъчни възпаления, при запек и хемороиди. Гроздето очиства, алкализира и минерализира организма. Според народната медицина гроздето помага при ранна форма на туберкулоза, очни и ушни болести, заболявания на далака и на черния дроб, невротично сърцебиене, възпаление на венците, скорбут и нарушена обмяна на веществата. Смята се, че има много добро действие и при мигрена и артритни заболявания. Съдържанието на захар е много по-голямо, отколкото при другите плодове над 25%. Захарите в гроздето – глюкоза и фруктоза, навлизат направо в кръвта и се усвояват бързо от организма и това подпомага сърцето и черния дроб. Благодарение на тези му качества гроздето е много подходяща храна за злояди деца, за спортисти и за хора с големи физически натоварвания.
Гроздето е богато и на витамини – С, В и провитамин А, които укрепват нервната система, стените на кръвоносните съдове, костите, ноктите и имат благотворно влияние за зрението.
Наличието на много калий подкрепя сърдечния мускул, отделя излишните течности, затова гроздето и сокът му се препоръчват при високо кръвно налягане, прекарани инфаркти, атеросклероза, артрити, подагра, камъни в бъбреците или в жлъчката. Магнезият, калцият, фосфорът, желязото, помагат за лечение на рахит, за изграждане на младите кости и зъби, предпазват от анемия. Багрилните вещества в гроздето имат съдоразширяващ ефект, което предпазва от инфаркт.
Препоръчва се прясно изцеден гроздов сок да се пие по половин литър сутрин, обед и вечер и лечението да продължи поне 2-3 месеца. Ако ще се яде прясно грозде с лечебна цел, препоръчва се поне по 1,5 килограма на ден.
Въпреки че гроздето е изключително хранително, то може да се използва и за диета и разтоварване на организма. Определяте ден от седмицата или няколко последователни дни, в които консумирате само грозде и така хем изчиствате организма от ненужни вещества и токсини, хем не гладувате.
Когато се консумира грозде и гроздов сок, добре е да се избягват храни като месо, зеле, салами, яйца, сирене и бира. Семките на гроздето дразнят възпалено гърло и в такива моменти не се препоръчва консумацията им.
Сушеното грозде – стафидите са също храна и лекарство. Единствените противопоказания за употребата на по-големи количества са затлъстяването, захарният диабет, язвата на стомаха или на дванадесетопръстника.
А ако сме здрави, млади и красиви, за да сме по-дълго време такива – да имаме редовен стомах, нечуплив маникюр, лъскава коса, кадифена кожа и искри в очите нека да консумираме повече грозде и гроздов сок и да се радваме на живота.

Пълнен котлет с грозде и синьо сирене

Продукти: *4 свински котлета, сол и черен пипер на вкус, 50гр.масло*
За плънката: 150 г стафиди, 1/4 к.ч ром, 200 г синьо сирене, 150 г червено грозде, 200 г пушен свински бут, клонка розмарин
За соса: 200 г бяло грозде, 200 мл сметана, 1 с.л. соев сос, 1-2 скилидки чесън, 150 г синьо сирене
Начин на приготвяне:
Плънката се приготвя, като стафидите се накисват за 1 час в рома, отцеждат се и се смилат заедно с пушения бут и зърната грозде. Смесват се с намачканото синьо сирене и ситно нарязания розмарин.

Котлетите се натриват със сол и черен пипер и във всеки се слага по малко от плънката. Прегъват се на две, притискат се, нареждат се в намаслена тавичка заедно със зърната бяло грозде.
Отделно се разбиват сметаната със соевия сос, скълцаният чесън и синьото сирене. Котлетите се заливат със соса и се изпичат в умерена фурна.

Szőlővel és roqueforttal töltött karaj

Hozzávalók: *4 szelet sertéskaraj, só, őrölt bors, 5 dkg vaj*
A töltelékhez: 15 dkg mazsola, 1/4 kávéspohár rum, 20 dkg roquefort, 15 dkg piros szőlő, 20 dkg füstölt csülök, egy ág rozmaring
A mártáshoz: 20 dkg fehér szőlő, 2 dl tejszín, 1 ek szójaszósz, 1-2 gerezd fokhagyma, 15 dkg roquefort

Elkészítés:
A töltelékhez a mazsolát 1 órára a rumba áztatjuk, majd lecsepegtetjük, és a füstölt oldalassal, valamint a szőlőszemekkel együtt ledaráljuk. Összekeverjük az összetört roqueforttal és az apróra vágott rozmaringgal. A hússzeleteket megsózzuk és megborsozzuk, és mindegyikre teszünk egy kevés tölteléket. Félbehajtjuk és összenyomkodjuk őket, majd kivajazott tepsibe tesszük a fehérszőlő-szemekkel.
A tejszínt a szójaszósszal, a fokhagymával és a roqueforttal kikeverjük. A húsra öntjük, és az egészet a sütőben megsütjük.

Sales Trader Bulgarian with fluent English [ZFV-06]

Our client

Our client is one of the most prestigious firms in its highly specialized trading market, a sector worth 100 billion dollars a year in itself. The company has 10 years' experience in the field and its business covers the entire Central European region.

The role is based in Budapest, Hungary and would involve 3-5 days of travel a month in your market.

Tasks
As a Sales Trader you will be responsible for understanding the requirements of both existing and new clients, comprising of energy and industrial companies in your market. You will sell, arrange and close trading transactions with your client base and maintain relations with them mainly via telephone and personal meetings.

Requirements
If you have:
• Native or close to native Bulgarian and fluent English
• A degree in Economics or Finance, an enthusiastic approach and endless intellectual curiosity
• 1-3 years of experience, preferably in Sales of financial or commodity products
• Outstanding user knowledge of Excel
• The drive to work with leading banks, hedge funds and governments and also gain knowledge about the energy sector, Sales and trading
Then please do NOT send your cv BUT call us on + 36 1 336 2919 and ask for Zsuzsa Feig.

A Balkán Hangja Kulturális Egyesület bemutatja:
Balkán Hangja — Balkán Expressz (Bulgária)
XIV. Balkán Hangja Fesztiválsorozat
Gála, Balkáni Kiállítás, Balkán Bazár

2009. November 12. Szeged – Kapca, Alsóvárosi Művelődési Ház
2009. November 13. Békéscsaba – Phaedra Közéleti Központ (Békéscsaba, Irányi u. 10.)
2009. November 14. Budapest – József Attila M vel dési Ház, XIII Kerület

Házigazda: Bulgária

Idén 14. alkalommal rendezzük meg a Balkán Hangja fesztiválsorozatot, melynek alcíme: Balkán Expressz – (Bulgária). A 4 balkáni kisebbség (bolgár, görög, román, szerb) közül minden évben van egy házigazda, idén a bolgár nemzetiség. Ezért Bulgáriából meghívtuk az BALGARCSE GYERMEK ÉS IFJÚSÁGI NÉPI EGYÜTTTEST és zenekarát, Roza Bancsevát és Alekszej Leszicskit, fellép az Jantra, Martenica, Zornica, Biljana Táncegyüttes, a Pravo, a Rila, a Falkafolk és a T'rakija zenekar koncertet és táncházat tart és Nikola Parov és barátai, valamint a Zsarátnok is bolgár zenét fog muzsikálni.
Mind a színpadi – zene, tánc – megjelenésben, mind pedig a fesztiválsorozathoz kapcsolódó egyéb eseményen megmutatjuk a közönségnek a balkáni, de f leg a bolgár világ csodálatos sokszín ségét, kulturális életét, tradícióinak keveredését a modern civilizációval.
A fesztiválon szeretnénk megmutatni mindazt, ami a Bulgáriára jellemző, így lesz: kisebbségi m vészeti kiállítás, balkán bazár, balkáni fotópályázat vándor-kiállítással, nemzetiségi fesztivál és táncház, koncertek illetve a balkáni gasztronómia.

A budapesti Bolgár Kulturális Intézet és a XI. ker.-i Újbuda Bolgár Kisebbségi Önkormányzat fotópályázatot hirdet

„Találkozások Bulgáriával" c. témában

A pályázati anyagok leadásának határideje:
2009. november 30.

A pályázati anyagok leadása személyesen vagy postai úton történhet a következő címen: Bolgár Kulturális Intézet (1061 Budapest, Andrássy út 14.) tel.: (061) 269-42-46, e-mail:
További információk a www.bolgarok.hu weboldalon.

Българският културен институт в Будапеща и Българското самоуправление в XI район на Будапеща "Уйбуда" обявяват ФОТО КОНКУРС на тема "Срещи с България"

Срок на подаване на материалите за конкурса:
30 ноември 2009 година

Място на подаване на материалите (лично или по пощата): Български културен институт (1061 Будапеща, бул. "Андраши" № 14), тел.: /061/ 2694246, e-mail: bki_budapest@freemail.hu

За повече информация: www.bolgarok.hu

BULFEST

Балканска вечер

21 ноември 2009 г.
събота, 19 часа
Зала Барток (Хотел Аранбика)
Дебрецен, ул. Пиац 11-15

В гала-концерта участват:
Българските танцови състави Янтра и Росица
Танцов състав Биляна, Оркестър Славия
солисти от оркестъра за народна музика на
Българското национално радио
Оркестър Гайтан България, Оркестър Зора
След програмата вечерта
продължава с танци до зори
Два автобуса ще пътуват от Будапеща, единият се връща веднага след програмата, а другия – на следващия ден.

Запазване на места – в офиса на Българското републиканско самоуправление (тел: 216 4210)
Предварителна продажба на билети в офиса на Българското републиканско самоуправление и на касата на Център Кьолчеи
(4026 Дебрецен, ул. Хуняди, 1-3)
Информация: www.jantra.org

Balkáni Est

2009. november 21. szombat, 19.00 óra

Helyszín:
Bartók terem (Hotel Arany Bika)
Debrecen, Piac u. 11-15.

A gálaesten fellép:
a Jantra és a Roszica bolgár néptáncegyüttes
Biljana táncegyüttes
Szlavia zenekar
Gaytan Orkestar (Bulgária)
Zora zenekar

A műsor után táncház hajnalig

Jegyek elővételben a Bolgár Országos Önkormányzat irodájában és a Kölcsey Központ jegypénztárában
4026 Debrecen, Hunyadi u. 1-3.
www.jantra.org

A rendezvényre két busz indul Budapestről, az egyik a műsor után, a másik a következő nap reggel indul vissza. Helyfoglalás a Bolgár Országos Önkormányzat irodájában (tel.: 216-4210)

Дружеството на българите в Унгария • 95 години

Дружеството на българите в Унгария и
Българското републиканско самоуправление
Ви канят на тържество по случай
95-тата годишнина от основаването

на ДБУ на 7 ноември (събота) 2009 г.

в Българския православен храм
"Св. св. Кирил и Методий"
(1097 Budapest, Vágóhíd u. 15.)
и в Българския културен дом
(1097 Budapest, Vágóhíd u. 62.)

Програма:
18.30 Благодарствен молебен и освещаване на знамето на Дружеството на българите в Унгария в Българския православен храм

19.00 Галаконцерт

Коктейл

A Magyarországi Bolgárok Egyesülete
és a Bolgár Országos Önkormányzat
tisztelettel meghívja Önt

2009. november 7-én
(szombaton)
a Magyarországi Bolgárok Egyesülete megalapításának
95. évfordulója tiszteletére rendezend
Demeter-napi ünnepségre
a Szent Cirill és Szent Metód Bolgár Pravoszláv Templomba
(1097 Budapest, Vágóhíd u. 15.)
és
a Bolgár Művelődési Házba
(1097 Budapest, Vágóhíd u. 62.)

Program:

18.30 Hálaadó liturgia és a Magyarországi Bolgárok Egyesülete zászlajának megszentelése a Bolgár Pravoszláv Templomban

19.00 Gálaműsor a Bolgár Művelődési Házban

Állófogadás

Програмата •• Program

Български културен дом

Bolgár Művelődési Ház

месец ноември 2009 г. •• 2009. november

4, сряда	17.00	*Малко театро* – Театрално ателие
7, събота	18.30	Димитровден
11, сряда	18.00	*Киноклуб* „**Мера според мера**" 3-а част – Режисьор: Гьорги Дюлгеров
18, сряда	18.00	*Литературно кафене*
25, сряда	18.00	*Творчески клуб*

4., szerda	17.00	Malko Teatro – **Színházi Műhely**
7., szombat	18.30	Demeter-nap
11., szerda	18.00	**Filmklub** – **Mera szpored mera** III. rész
18., szerda	18.00	**Irodalmi kávéház**
21., szerda	18.00	**Alkotók klubja**

Állandó programok

péntek 18.00
Bolgárnéptánc-oktatás

vasárnap 10.00-12.00
Játszóház gyerekeknek

minden hónap első szerdája, 10.00
Nyugdíjasklub

A rendezők a műsorváltoztatás jogát fenntartják. Az aktuális programról tájékozódjon a **www.bolgarok.hu** weboldalon

Организаторите си запазват правото за промени в програмата. За актуалните събития можете да се информирате на **www.bolgarok.hu**

декември •• december

2, сряда	17.00	*Малко театро* – Театрално ателие
6, неделя	11.00	*Микулаш в Българското училище*
9, сряда	18.00	*Киноклуб*
16, сряда	17.00	*Литературно кафене*

2., szerda	17.00	Malko Teatro – Színházi Műhely
6., vasárnap	11.00	Mikulás a Bolgár Iskolában
9., szerda	18.00	Filmklub
16., szerda	18.00	Irodalmi kávéház

Български вести

Издание на Българското републиканско самоуправление, 1093 Будапеща, ул. Лоняи 41
Редакция: Андреа Генат (главен редактор), Моника Тютюнкова, Светла Кьосева
Отговорен издател: Данчо Мусев

Издава се с подкрепата на Фонда за национални и етнически малцинства в Унгария, СБС и на Българските самоуправления в II, IV, V, VIII, IX, XIII, XIV, XV, XVIII, XXI и XXIII район на Будапеща и във Фелшьожолца, Печ, Сегед, Халастелек, Дунахарасти, Дунакеси, Кишкунлацхаза, Лорев, Мишколц, Дебрецен, Сигетсентмиклош, Ерд и Естергом.

Bolgár HÍREK

A Bolgár Országos Önkormányzat (1093 Budapest, Lónyay u. 41) kiadványa
Szerkesztőbizottság: Genát Andrea (főszerkesztő), Kjoszeva Szvetla, Tyutyunkov Mónika
Felelős kiadó: Muszev Dancso

Megjelenik a Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségekért Közalapítvány, a FBÖ és a II., IV, V., VIII., IX., XIII., XIV., XV., XVIII., XXI. és XXIII. kerületi, valamint a Felsőzsolcai, a Pécsi, a Szegedi, a Halásztelki, a Dunaharaszti, a Dunakeszi, a Kiskunlacházi, a Lórévi, a Miskolci, a Debreceni, a Szigetszentmiklósi, az Érdi és az Esztergomi Bolgár Kisebbségi Önkormányzat támogatásával.
ISSN 14163098 MS Mester Stúdió, Globe Print Nyomda

важни адреси •• közérdekű címek

Magyarországi Bolgárok Egyesülete
1097 Bp., Vágóhíd u. 62.
tel.: 216-6560

Bolgár Országos Önkormányzat
1093 Budapest, Lónyay u. 41.
tel.: 216-4210

Fővárosi Bolgár Önkormányzat
1093 Budapest, Lónyay u. 41.
tel.: 216-4211

Bolgár Köztársaság Nagykövetsége
1062 Bp., Andrássy út 115.
tel.: 322-0836, 322-0824

Szent Cirill és Szent Metód Bolgár Pravoszláv Templom
1097 Bp., Vágóhíd u. 15.
tel.: 215-0039

Bolgár Nyelvoktató Kisebbségi Iskola
1093 Budapest, Lónyay u. 41.
tel.: 216-4210

Bolgár Kulturális Intézet
1061 Bp., Andrássy út 14.
tel.: 269-4246

Hriszto Botev Bolgár-Magyar Általános Iskola és Gimnázium
1062 Budapest, Bajza u. 44.
tel.: 474-0536, 474-0537

Bolgár Kétnyelvű Nemzetiségi Óvoda
1062 Budapest, Bajza u. 44.
tel.: 06 20 250-7339

Carevec Étterem és Hotel Rila
1097 Bp., Vágóhíd u. 62.
tel.: 216-1797 és 216-1621